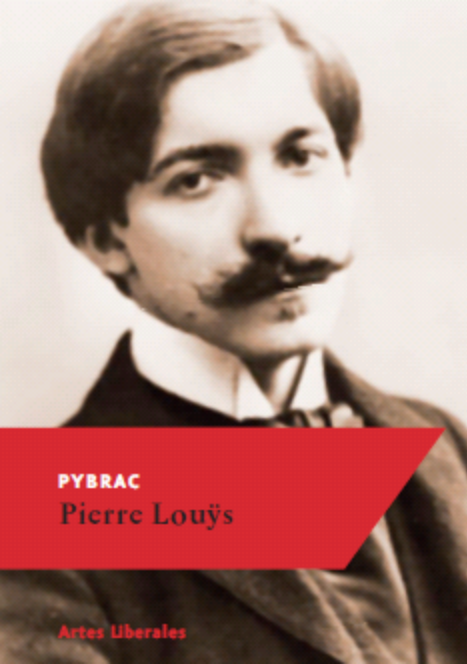

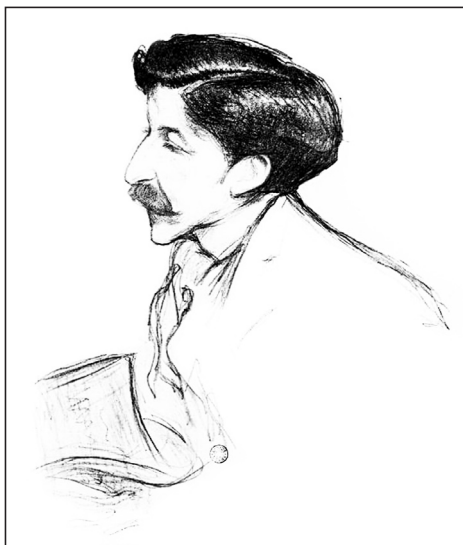
PYBRAC

Pierre Louÿs

Artes Liberales

Pierre Louÿs **Pybrac**

PYBRAC
Pierre Louÿs

Artes Liberales

Preface & Commentary © Radim Kopáč, 2011
Editions © Artes Liberales, 2011

ISBN 978-80-904745-2-9

Kdo je Pybrac?

Louÿsův *Pybrac*, klasické dílo světové literární erotiky, vyšel poprvé v pařížském nakladatelství Cythère v roce 1927, dva roky po autorově smrti. Český překlad se objevil krátce nato, v květnu 1932, jako druhý svazek subskribentské edice Lotos, kterou vydával v Praze Václav Lácha. Jako překladatel je uveden „K. S.“, což jsou iniciály Svatopluka Kadlece, který pro tutéž edici převedl báseň Charlesa Baudelaira *Kurtizáně*; na místě ilustrátora stojí iniciála „T.“, přičemž uvolněný kresebný styl jasně prozrazuje Toyen. „*Pybrac* se stal jednou z mála knih,“ píše Lenka Bydžovská a Karel Srp v publikaci *Knihy s Toyen* (2003), „ve které Toyen přímo neilustrovala text, ale k významově rozverným čtyřverším dodala autonomní kresby. Vyjádřila chlapeckou touhu po ženském klínu, zabývala se onanií, nevyhnula se ani oblíbeným exotickým látkám, když na jedné kresbě zachytila masturbující černošku [...]“. Ve světě skladbu ilustrovali mj. Tsuguharu Fujita (cca konec 20. let) a Berthommé Saint-André (cca 40. léta); ukázky jejich prací jsou dostupné na adrese: <http://www erotomane.org/erotomane/search.asp?all=Pybrac>.

Na rozdíl od četných jiných prvorepublikových počínů na poli erotického písemnictví, od Obrátlových *Kryptadií* po Štyrského *Erotickou revui* nebo Edici 69, nebyl *Pybrac* po roce 1989 knižně reeditován. Jediná ukázka se objevila v „čítance francouzské erotické literatury 18.–20. století“, kterou vydalo

nakladatelství Protis v roce 2008 pod názvem *Slastná to noc* (s. 170–177). Přitom se Pierre Louÿs (vl. jménem Pierre Louis; 1870–1925) těšil za první republiky, respektive hned od roku 1900, v české kultuře značné oblibě, jak naznačuje soupis překladů jeho děl (datace v závorkách jsou někdy jen kvalifikovanými odhady, v původních vydáních je nenajdeme): *Lukianovy hovory prodajných* (1900), *Afrodite: mravy antické* (1900, 2. vydání 1926), *Příhody krále Pausola* (mezi 1901–25), *Antické povídky* (1908), *Písně Bilitiny* (1910, 2. vydání 1911, 3. vydání 1932), *Nachový muž* (mezi 1911–40), *Leda; Byblis* (1912), *Žena a tahací panák* (1912, 2. vydání 1922, 3. vydání pod názvem *Žena a loutka* 1997), *Nepravá Estera* (1914), *Únos po plese v opeře* (1924), *Soumrak nymf* (1925), *Antické povídky* (1928), *Psyché* (1930) a *Tři dcery své matky* (1930, 2. vydání pod názvem *Tři dcery a jejich matka* 1931).

Ne vždycky jde samozřejmě o erotickou literaturu; mírou tematické a výrazové explicitnosti si s *Pybrakem* zadá snad jen próza *Tři dcery a jejich matka* (kterou zařadilo v roce 2007 do své bezejmenné řady erotické literatury nakladatelství Dybbuk, a sice pod názvem *Tři dcery a matka*). Veronika Košnarová o románu napsala: „*Tři dcery a matka* je [ve srovnání s prózou *Žena a loutka*] text mnohem explicitnější a krutější; vypravěč v něm líčí několik málo dnů, které strávil v roli aktéra i diváka s matkou-prostitutkou a jejími třemi dcerami. Jako nejoblíbenější se tu ukazují praktiky anální, skatologické a zoofilní. Mezi matkou a dcerami panuje zvláštní, zvenčí

neprohlédnutelný a nepochopitelný incestní vztah, založený z velké části na vzájemném osočování a fyzickém i verbálním ponižování. Tereza (matka) své dcery učí pouze tomu, k čemu byla sama od dětství vedena. Dívky žijí pohlavním životem od raného věku, neznají nic jiného než ponižování a sexuální týrání, a proto je také samy vyžadují (z oběti se stává další tyran). Terezino prohlášení, že je „přísná katolička, téměř pobožnůstkařka“, vyznívá v těchto souvislostech jako drsná antiklerikální ironie“ (sborník *Pohlavní sklony v pořádku?*, 2011).

Kdo je Pybrac? Zřejmě Guy du Faur, pán z Pi-brac, francouzský básník a diplomat, který žil v letech 1529–84 a jehož šlechtický přídomek se někdy psal v podobě, jakou zvolil Louÿs. Jenže souvislosti mezi domnělým předobrazem a Louÿsovou skladbou jsou matné; podobně jako vztah mezi středověkým Smilem z Lichtenburku, případně Smilem Flaškou z Pardubic, a eposem *Rytíř Smil*, který bývá tradičně připisován Jaroslavu Vrchlickému.

Odkud tedy básník ve svém psaní vycházel, na koho navazoval? Na markýze de Sade, na Apollinaira, na Wilda, s nímž jej pojilo přátelství? Louÿsův styl, formovaný v generaci parnasismu a symbolismu, je ale jiný. Liší se i povaha humoru, který používá: oproti bujarému, karnevalovému veselí *Lady Fuckingham* nebo obludné hyperbole *11 tisíc prutů* volí básník decentní, delikátnější tón („Já nerad vídávám, když dáma udělá se, / sotvaže zašimrám jí chlupy u řiti. / Tu díru širokou by bralo jenom prase.

/ A pak mám chotě rád. Nechci ho šiditi“). Louÿs je snad nejbliž poetice dekadence; možná nejvíc Verlainovým pozdním pornografiím *Ženy & Muži*. Ostatně značný rozsah textu plus jeho repetitivní charakter jako by měly za skrytý cíl probudit ve čtenáři nejen jistý druh společensky a morálně podvrtné obraznosti, ale také – s přibývajícimi slokami – pocity únavy a přesycenosti slastmi života, čili motivy, které skloňovali ve svých dílech právě spisovatelé dekadence konce 19. století. (Asi není náhodou, že *Antické povídky* převedl do češtiny Arnošt Procházka.)

Pybrac čítá 313 čtyřverší. Úvodem každého se autorský subjekt vymezí z moralistických pozic („Já nerad vídávám...“) proti následující scéně, postavené častokrát za využití přímé řeči některé z akterek (méně častěji aktérů), jejímž těžištěm je to, co jiní vídávají rádi, respektive na čem rádi participují či by rádi participovali: na všemožných pokleslých, vlastně pornografických demonstracích pohlavního obcování. Máme před sebou pestrý rejstřík „situací“, v nichž vystupuje v hlavní úloze osvobozené libido, bedekr všemožných perverzností, málem encyklopedický heslář sexuálních styků (nejen) mezi mužem a ženou.

Souloží se tu v metru, pod mostem, ve křoví, na osamělé louce, při lekci klavíru, na hnojišti, na zahradě, v tmavé šatně, v salonu i v posteli; kulisy jsou přitom francouzsko-belgické (Louÿs se narodil v belgickém Ghentu, žil a zemřel v Paříži), účastní se paníčky i prostitutky, holky i dámy, zoufalí chudasové

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.